

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Blekingesjukhuset Karlskrona

Klinik

Klinisk fysiologi

Specialitet

2024-04-15 – 2024-04-16

Datum

Karlskrona

Ort

Erland Hvittfeldt och Irina Dioubanova

Inspektörer

SOSFS 2015:8

Föreskrift

Styrkor

- Det är generellt trivsamt klimat på kliniken som har modern utrustning och ändamålsenliga, nyrenoverade lokaler.
- Verksamhetens bredd gör att målen för klinisk fysiologi kan uppfyllas med kompletterande sidoutbildningar.
- Engagerad studierektor/ huvudhandledare. Handledare och instruktörer har god tillgänglighet för att diskutera undersökningar.
- Individuella utbildningsprogram finns och uppdateras vid behov.
- Det finns goda möjligheter att åka på relevanta externa kurser/ konferenser.
- Kliniken deltar i Equalis-utskick och diskuterar resultat på klinikmöten.
- Frikostigt med studietid och schemalagda handledarträffar varje vecka.
- Tätt samarbete med andra kliniker.
- Specialistkollegium 1-2 ggr/år.
- ST-läkare har möjlighet att ta metodansvar med stöd av specialister.

Svagheter

- Fortlöpande, strukturerad och dokumenterad bedömning och återkoppling med hjälp av bedömningsmallar avseende ST-läkarens kompetensutveckling finns men inte helt optimal avseende framför allt a-delmålen.
- Saknar "Journal club" och strukturerad internutbildning anpassad för ST i klinisk fysiologi (ST-läkare har dock möjlighet att delta i andra klinikers ST-utbildning).
- Schemat är inte alltid anpassat efter individuell utbildningsplan.
- Inte alla områden som berör klinisk fysiologi ingår i extern randning, t ex höger kateterisering och PET.

Förbättringspotential

- ST-läkare och andra kollegor kan ta initiativ till ökad fortlöpande strukturerad, skriftligt dokumenterad återkoppling t ex med hjälp av de mallar som finns på SFKF's hemsida avseende framför allt a-målen.
- Bättre dokumentation av handledarsamtal. Handledarsamtalen bör innehålla återkoppling avseende ledarskap, kommunikation och pedagogisk kompetens.
- Införa "journal club" och öka återkoppling av seende vetenskapligt förhållningssätt vid t ex falldiskussioner och på handledarmöten. Samordna med andra kliniker.
- Öka återkoppling avseende vetenskaplig förhållningssätt vid t.ex. falldiskussioner.
- Kan det finnas möjlighet att delta i ST-läkarutbildningar på universitetssjukhus på distans?
- Diskussion om randningens innehåll och ev. komplettera med lungmedicin, hemodynamik (hjärtkat? längre placering på thorax-IVA?) eller efter ST-läkarens intresse.
- Deltagande i olika ledningsfunktioner på kliniken, t.ex. auskultation vid ledningsmöte eller schemaläggning kan bidra till utveckling av ledarskapskompetenser.

STRUKTUR

A Verksamheten

Klinisk fysiologi är en separat enhet. Fysiologklinikens verksamhet har en klinisk bredd vilket tillsammans med inplanerade sidoutbildningar är tillräckligt för att målbeskrivningens krav kan uppfyllas. Det finns skriftliga regionala och lokala riktlinjer för hur ST-utbildning skall genomföras och utvärderas.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur verksamhetens specialiseringstjänstgöring ska genomföras.
- Vårdgivaren tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur bedömning av ST-läkarens kompetens ska göras.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Kvalitetsindikator

- Det finns rutiner som, utöver extern granskning, anger hur kvaliteten i ST-utbildningen kontinuerligt ska utvärderas och säkerställas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Verksamheten har i nuläget en ST-läkare som är 2 år in i specialiteten (enligt SOSFS 2015:8) och tre specialistläkare (en nybliven specialist) inom klinisk fysiologi varav två har 80 % klinisk tjänst och forskar på 20 %. Dessutom finns det tre kardiologer anställda på 100 %. En kardiolog är också specialist inom nuklearmedicin. Bemanningen är i dagsläget tillräcklig för att ge ST- läkare kontinuerlig klinisk instruktion och handledning. Huvudhandledare som samtidigt är studierektor har en handledarutbildning. Uppdatering sker vid introduktionsutbildning som ST-läkare och handledare går på. I övrigt har alla utom en kardiolog handledarutbildning. Det finns instruktion för hur handledningen skall gå till. ST-handledarträffar inom regionen förekommer 1 gång/år. ST-studierektor är specialist inom Klinisk Fysiologi och är disputerad. Inom regionen finns det regelbundna studierektorsträffar.

Föreskrift

- Den huvudansvariga handledaren har ett bevis om specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Övriga handledare är legitimerade läkare med relevant specialistkompetens.
- Det finns tillgång till specialistkompetent studierektor, som har genomgått handledarutbildning.
- Det finns tillgång till handledare i en omfattning som motsvarar behovet av handledning.
- Det finns tillgång till medarbetare som kan ge nödvändiga instruktioner.

Allmänna råd

- Studierektor har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Det finns generella skriftliga instruktioner för hur handledningen av ST-läkare ska gå till.
- Handledarna ges minst en gång per år möjlighet till utbildning/uppdatering/kompetensutveckling inom området.
- Det finns skriftlig uppdragsbeskrivning för studierektorn.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Kliniken har ändamålsenliga, nyrenoverade lokaler med en modern maskinpark. ST-läkaren har tillgång till egen arbetsplats och dator. Det finns dessutom en svarskrivningsrum gemensamt för läkarna/ BMA, där närhet till klinisk handledning befrämjas. Det finns tillgång till medicinsk referenslitteratur på kliniken samt via bibliotekstjänst på sjukhuset.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Utrustning för diagnostik, utredning och behandling är adekvat.
- Utrustning för mottagningsverksamhet, möten och behandlingskonferens på distans är adekvat.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Det finns tillgång till relevanta IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas samt stöd från bibliotek eller FoU-enhet under hela specialiseringstjänstgöringen.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens upplägg

Det finns dokumenterade rutiner för introduktion av nya ST-läkare och styrdokument för genomförande av ST. ST-läkarna har individuella utbildningsplaner som följs upp regelbundet och revideras vid behov. Huvuddelen av tjänstgöringen kan genomföras på den egna enheten i kombination med intern och extern randning. ST-studierektorn är klinisk fysiolog med avsatt tid för tjänsten och utgör en organisatorisk stödfunktion för verksamhets/enhetschef, handledare och ST-läkare. Studierektorn och verksamhetschefen tar aktiv del i ST-läkarnas kompetens och utveckling. Kliniken har ingen beredskaps-/jourverksamhet men volymen av akuta undersökningar på är tillräcklig för att ST-läkaren skall lära sig handlägga/diagnosticera akuta sjukdomstillstånd.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Verksamheten tillhandahåller skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas, samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg. Dessa ska vara kända och användas.
- Jourtjänstgöring/beredskap utgör en adekvat del av tjänstgöringen.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjlighet att uppnå målen i målbeskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Föreskrift

- Verksamhetschefen på det tjänstgöringsställe där en ST-läkare genomför sin huvudsakliga tjänstgöring har det övergripande ansvaret för ST-läkarens ST-utbildning.
- Den ansvariga verksamhetschefen ansvarar för att det för varje ST-läkare tas fram ett individuellt utbildningsprogram och att det för varje ST-läkare utses en huvudansvarig handledare.
- Varje ST-läkare har ett utbildningsprogram som utgår från målbeskrivningen och som omfattar de utbildningsaktiviteter som behövs för att uppfylla kompetenskraven i målbeskrivningen.
- Utbildningsprogrammet följs upp regelbundet och revideras vid behov.
- Studierektorn samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildningsaktiviteter.

Allmänna råd

- Studierektorn är en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- I studierektorns arbetsuppgifter ingår att ansvara för att utarbeta introduktionsprogram för ST-läkarna.
- Studierektorn tar del av kompetensbedömningarna.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Leg läkare som arbetar vid enheten med sikte på ST och som avslutat sin BT och/eller BT-läkare som påbörjat sin ST med BT vid enheten har tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning i enlighet med ST.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

E Handledning och kompetensbedömning

ST-läkare har en egen huvudhandledare och tillgång till klinisk handledning av specialister i klinisk fysiologi, kardiologi och av specialist-BMA. Handledarsamtal genomförs en gång/vecka. Det finns handledarinstruktioner. Återkoppling avseende klinisk kompetensutveckling sker fortlöpande i den kliniska vardagen (både muntligt och skriftligt). Specialistkollegium genomförs 1-2 gånger per år med dokumentation av bedömningar/skattningar. Det finns bedömningsmallar på sjukhusnivå liksom SFKF:s egna bedömningsmallar, men dessa borde användas i större utsträckning. För de flesta undersökningarna finns det i SECTRA "signeringsrätt" som dokumentation på uppnådd kompetensnivå, men det borde finnas dokumenterat i det individuella utbildningsplanen.

Sidotjänstgöringens mål är fastställd inför placeringen men individuell anpassning i enighet med ST-läkarens önskemål kan tillkomma. Kontinuerlig kontakt mellan huvudhandledaren och handledaren på randningsenheten finns och uppföljning vid återkomsten till moderkliniken är optimal.

Föreskrift

- Varje ST-läkare ges kontinuerligt handledning i form av stöd och vägledning med utgångspunkt i det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST-läkare.
- Varje ST-läkare har tillgång till en handledare för varje del av tjänstgöringen.
- Den huvudansvariga handledaren bedömer ST-läkarens kompetensutveckling kontinuerligt, med utgångspunkt i målbeskrivningen för specialiteten och det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns fastställda rutiner för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- Verksamheten har rutiner för hur den kontinuerliga bedömningen dokumenteras (För ST enligt 2015:8 är verksamhetschef ansvarig enligt ovan)

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner, samt återkoppling från de som har gett instruktionerna.
- Handledningen är inplanerad i den ordinarie tjänstgöringen för huvudansvarig handledare och ST-läkare.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör vid det tjänstgöringsställe där ST-läkaren genomför sin huvudsakliga specialiseringstjänstgöring. Om så inte är fallet ska vårdgivaren på något annat sätt säkerställa att huvudhandledaren är tillgänglig för handledning och även i övrigt har förutsättningar att utföra sitt uppdrag.
- Varje handledare har genomgått handledarutbildning som tillgodoser kraven enligt föreskriften.
- Om det finns en risk för att en ST-läkare inte kommer att uppfylla kompetenskraven bör det leda till en åtgärdsplan. En åtgärdsplan bör omfatta justeringar i det individuella utbildningsprogrammet, förändringar i vårdgivarens utbildningsinsatser eller tydligare krav på ST-läkarens insatser.
- Ändamålsenliga metoder används för bedömningar av ST-läkarens kompetens.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidutbildning följs upp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

ST-läkarna ges goda möjligheter att delta i relevanta externa kurser och konferenser. Intern utbildning med kursgenomgångar, fallpresentationer och ibland genomgång av vetenskapliga artiklar sker vid dagliga morgonmöten och vid fredagsmöten och ST-läkare är delaktiga i dessa. ST-läkarna bereds även att delta i digitala föreläsningar såsom SFKF-Play och andra digitala möten samt tillgång till digitala kurser som t.ex. 123 Sonography. Någon regelbunden "journal club" finns dock inte. ST-läkarna deltar i Equalis-utskick och har möjlighet att åka på användarmöten. ST-läkarna deltar i thorax centrum's internutbildning. ST-läkarna har schemalagd studietid, 4 timmar i veckan.

Föreskrift

Den vårdgivare som tar emot läkare för specialiseringstjänstgöring ska ansvara för att det finns förutsättningar för att genomföra sådan tjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket enligt SPUR-modellen innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen och individuella utbildningsprogrammet.
- ST-läkarna genomgår den utbildning som planerats i enlighet med målbeskrivningen och det individuella utbildningsprogrammet.

Allmänna råd

- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade interna utbildningsaktiviteter.
- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerade externa utbildningsaktiviteter.
- Det individuella utbildningsprogrammet innehåller planerad tid för självstudier.

Kvalitetsindikator

- Den teoretiska interna utbildningen är systematiskt uppbyggd med koppling till Socialstyrelsens delmål.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Det finns en disputerad läkare på kliniken och flera disputerade kollegor på närliggande kliniker, som är villiga att bidra till vetenskaplig handledning. De finns även två doktorander på kliniken. Någon tydlig rutin för genomgång och kritisk granskning av vetenskapliga artiklar ("journal club") finns ej men enstaka kortare gemensamma klinikmöten förekommer och en del diskussioner sker vid handledarsamtal. Det sker även viss bedömning av ST-läkarens medicinskt vetenskapliga kompetens i samband med genomgång av svar (ex guidelines). Utöver dessa tillfällen föreligger ingen fortlöpande, strukturerad bedömning och återkoppling av kompetens i medicinsk vetenskap. ST- läkarna ges möjligheter att utveckla kompetens i kvalitetsarbete genom metodarbete och deltagande i metodmöten. Det sker dock ingen strukturerad bedömning av ST-läkarnas kompetens i kvalitets- eller patientsäkerhetsarbete. Kliniken inkl. ST-läkarna deltar i Equalisutskick.

Föreskrift

- ST-läkarens kompetens inom medicinsk vetenskap bedöms utifrån kunskap kring vetenskapliga metoder och forskningsetiska principer.
- ST-läkaren bedöms utifrån förmågan att kunna kritiskt granska och värdera vetenskaplig information, samt i sitt arbete ta ansvar för att omsätta och tillämpa denna kunskap.
- ST-läkaren deltar i systematiskt kvalitets- och patientsäkerhetsarbete i sådan utsträckning att förutsättningar för delmåluppfyllelse föreligger.
- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Det finns goda förutsättningar för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- Det finns goda förutsättningar för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.

Allmänna råd

- ST-läkaren ges möjlighet till utbildning inom patientsäkerhetsarbete och systematiskt kvalitetsarbete.

Kvalitetsindikatorer

- Under det senaste året har av ST-läkare genomförda arbeten publicerats och/eller presenterats (av ST-läkaren) vid vetenskapliga/professionella sammankomster.
- Det finns tillgång till ett välfungerande doktorandprogram.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Regionen/sjukhuset anordnar kurser i organisation, ledarskap och kommunikation för ST-läkare. ST-läkare utvecklar den skriftliga kommunikativa kompetensen genom återkoppling av svarsutlåtanden. ST-läkarna har möjlighet att utveckla kommunikativ kompetens och ledarskapskompetens genom t.ex. metodansvar, handleda randare, genom att föreläsa på interna möten och i kliniska situationer som vid arbetsprov, ultraljudsundersökningar m.m. Vid handledarsamtal sker samtal kring, och återkoppling av, kommunikativ kompetens och ledarskapskompetens utifrån situationer i den kliniska vardagen men strukturerad återkoppling med skriftlig dokumentation med användning av bedömningsmallar genomförs inte alltid.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att kontinuerligt utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren bedöms kontinuerligt i medicinskt ledarskap och multiprofessionellt samarbete och återkoppling sker.
- ST-läkaren genomgår utbildning i hälso- och sjukvårdens förutsättningar i enlighet med målbeskrivning.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkaren bereds möjlighet att planera och genomföra undervisning.
- ST-läkarens kompetens i undervisning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.
- ST-läkaren bereds möjlighet att handleda medarbetare och studenter.
- ST-läkarens kompetens i handledning bedöms fortlöpande och återkoppling sker kontinuerligt.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i reflektion i grupp i enlighet med målbeskrivningen.

Kvalitetsindikatorer

- Det finns möjlighet att auskultera hos chefer och ledare inom organisationen.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.